

ARBOGA KOMMUN

Mål och budget 2018

Barn- och utbildningsnämnden

Innehåll

1	Uppdraget	5
1.1	Omvärldsanalys	5
1.2	Demografi	6
1.2.1	Förskola	6
1.2.2	Grundskola.....	6
1.2.3	Grundsärskolan	7
1.2.4	Vuxenutbildning	8
1.2.5	Rekrytering av chefer.....	8
1.2.6	Rekrytering av personal	8
1.3	Verksamhetsförändringar	9
2	Kommunfullmäktiges strategiska område inspirerande livslångt lärande	12
3	Drift- och investeringsbudget	14
	Investeringsbudget.....	17
5	Verksamhetsmått/ nyckeltal	18

1 Uppdraget

Barn- och utbildningsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar samt vuxna antingen genom att själv anordna eller genom att köpa skolplatser.

Barn- och utbildningsnämndens huvudsakliga verksamheter är förskola, fritidshem, utbildning för barn och ungdomar i obligatoriska och frivilliga skolformer samt utbildning för vuxna inom kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskola, högskoleutbildning och övrig utbildning.

Nämnden ansvarar också för att skolungdom över tolv år får korttidstillsyn i anslutning till skoldagen samt under lov. Nämnden ansvarar vidare för del av ungdomskontakten samt elevhemsverksamhet för gymnasieelever.

Nämnden utövar tillsyn över den fristående förskolan Solkatten i Arboga kommun.

1.1 Omvärldsanalys

Allmänt

Inom Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde sker en rad förändringar under planperioden.

- Lärarkåren står inför **omfattande pensionsavgångar** samtidigt som färre utbildar sig till lärare. För att fortsätta vara en attraktiv skolkommun är det viktigt att kommunen lyckas rekrytera och behålla pedagoger med rätt behörighet. En **rekryteringsstrategi** håller på att arbetas fram i kommunen och på förvaltningen vilken kommer att användas som underlag i det fortsatta arbetet.
- Barn och utbildningsförvaltningen gör bedömningen att frågan rörande **nyanlända kommer att vara högaktuell** även under kommande planperiod. Antalet nyanlända som bosätter sig i kommunen fortsätter att öka. Efter den historiska hösten 2015 har antalet som söker sig till vår kommun fortsatt att öka. Denna trend tycks bestå även under 2017. Organisationen för mottagande av nyanlända behöver fortsätta att utvecklas.
- **Ökade förväntningar på kommunal service.** Medborgarnas förväntningar på tillgång och kvalitet i den kommunala servicen ökar. De höga förväntningarna på information ökar kraven på att verksamheten hela tiden kommunicerar och att viss service alltid är tillgänglig.
- **Fortsatt utveckling av undervisning med ny teknik.** Skolan och förskolan fortsätter att utveckla undervisningen och lärandet via ny

teknik. Lärprocesser och undervisningens innehåll behöver utvecklas för att säkerställa kompetensförsörjning och förskolan/skolan behöver bli bättre på att utnyttja digitaliseringens möjligheter för ökat resultat och även för skolutveckling och lärande.

- Ett **sämre ekonomiskt läge ställer högre krav** på verksamheterna. Genom planerade och påbörjade lokalprojekt kommer kostnaderna för våra lokaler att öka. Behoven av statsbidrag och flyktingfond för att klara nämndens ekonomi ökar.

En annan utmaning för samtliga verksamheter är att vara konkurrenskraftiga och kunna erbjuda en **löneutveckling i nivå** med omvärlden för att rekrytera och behålla de bästa pedagogerna.

1.2 Demografi

1.2.1 Förskola

Antalet födda i Arboga ökar. De senaste sex åren har denna siffra varierat mellan 112-146 barn per år. Förskolan har tidigare planerat för att antalet inskrivna barn under planperioden 2018-2020 i snitt skulle vara cirka 550, i dagsläget är dock 720 barn inskrivna i förskolan. Inskrivning av nyanlända barn ökar. 2014 skrevs 20 barn in, 2015 30 barn och 2016 42 barn. Hur inskrivningen av nyanlända i framtiden kommer att se ut är svårt att säga. Med den beräknade befolkningsutvecklingen kommer förskolan att ha 780 barn år 2019 och omkring 840 barn 2026 barn.

Behovet av förskoleplatser beräknas öka under de närmaste åren. Ökningen beror på inflyttning, höga inskrivningstal (jämfört med andra kommuner) och på att fler väljer att ha sina barn på förskola vid exempelvis föräldraledigheter. I dag finns ett flertal tillfälliga förskolor som inte finns med i budget däribland Bullerbyn, Meijerska och Geddan. Fasanens förskola är i tillfälliga lokaler som innehar 70 förskoleplatser mot tidigare 47 förskoleplatser. Detta innebär en ny avdelning och en ökning av personalkostnader, tre personal. 2019 kommer en ny förskola på Söder att vara färdig, Sörgårdens förskola och Geddans förskola (saknas i budget) kommer att inrymmas i den nya förskolan. När den nya avdelningen på Norrgårdens förskola är klar innebär det att en nyanställning av tre personal behövs, vilket inte finns i budget. Behov av fler förskoleplatser innebär ett större behov av förskollärare. Forskning visar att det viktigaste för en god kvalitet i förskolan är personalens utbildning och kompetens.

1.2.2 Grundskola

Förskoleklass

Antalet barn i den aktuella åldersgruppen har minskat något de senare åren, men trenden har vänt. Som exempel kan nämnas att antalet barn

som började förskoleklassen hösten 2013 var 114, 2014 var det 136. Hösten 2016 började 165 barn förskoleklass, hösten 2017 158. Prognosen för 2019 är 170 barn och för 2026 190 barn.

Fritidshem

Antalet inskrivna på fritidshemmen har inte förändrats speciellt mycket de senaste åren. Trycket på fritidshemmen ser dock ut att öka i framtiden. Detta hänger ihop med inflyttning och stora kullar i förskolan. Antalet barn i fritidshemmet är idag ca 500, men en beräkning på 550 för år 2026 är realistiskt.

Grundskola

Antalet elever i Arbogas grundskolor beräknas öka de närmaste åren. För första gången är det redan nu "fullt" i vissa årskurser. Att utöka med nya klasser och nya lokaler blev därför aktuellt redan förra året. Denna trend kommer att bestå när de stora kullarna från förskolan kommer upp till grundskolan. Befolkningsprognosen ger att antalet elever i grundskolan kommer att öka från dagens 1509 till omkring 1700 år 2026.

1.2.3 Grundsärskolan

Trenden är att det nu efter några år utan ökning skrivs in alltfler barn i grundsärskolan. Utifrån att elever med rätt till mottagande i grundsärskolan har ökat markant under innevarande läsår står vi inför en stor utökning av verksamheten inför läsåret 2017/2018. Den största ökningen av elevantalet ser vi i grundsärskolans åk 1-5 samt i träningskolans yngre år.

Den nuvarande ökningstakten av antalet elever stämmer överens med tendensen i övriga landet, dock med en försening. Generellt sett så noterades ökningen av elevantalet i övriga landet redan 2014, medan den i Arboga först märks i verksamheten 2016. Ökningen beror på att verksamheten tagit emot nyanlända med rätt till mottagande i grundsärskola, inflyttning och att ett antal särskoleutredningar, med frågeställning om rätt till mottagande i grundsärskola, färdigställts under vårterminen 2017. Samtidigt kommer fler elever att inkluderas i grundskolan. Stödbehovet och kostnaderna för dessa elever inom grundskolans ram kommer att bli högre.

Konsekvenserna av att verksamheten fördubblats sedan 2014 blir bland annat att fler lärare, större lokaler och nytt material behövs.

I april 2011 fanns 330 elever inskrivna på Vasagymnasiet, april 2012 var det 342 elever, 2013 359 elever, 2014 365 elever och just nu 410 elever. En del av dessa är de så kallade "ensamkommande flyktingbarn". Ledning och personal på Vasagymnasiet har gjort ett mycket bra arbete, vilket har lett till att allt fler elever söker till skolan.

Vasagymnasiet har genom åren ökat andelen Arbogaungdomar från 2005 37 % till nuvarande omkring 62 % i dagsläget. Antalet elever som kommer från andra kommuner är också en viktig framgångsfaktor för skolan, i skrivande stund har Vasagymnasiet ett 60-tal elever från Kungsör som exempel.

1.2.4 Vuxenutbildning

Inom vuxenutbildningen har det under de senaste åren skett stora förändringar. Verksamheten har fördubblat elevantalet mellan åren 2011-2017 från 250 till ca 500. Detta beror bland annat på att skolledningen vid vuxenutbildningen varit framgångsrik med ansökandet av YH-utbildningar. YH-utbildningarna ska vara anpassade och matcha de behov som finns på arbetsmarknaden. Det beror även på det faktum att antalet elever vid SFI ökat markant de senaste åren. Flera studerande går från SFI till vuxenutbildningen.

1.2.5 Rekrytering av chefer

Att rekrytera chefer inom barn och utbildningsnämndens område kommer att bli allt svårare. Att arbeta vidare med de program för intern rekrytering och fortbildning som inletts blir avgörande för framtida chefsrekrytering. Förvaltningens arbete med att säkerställa att våra chefer har bra stödfunktioner inom personal-, rekrytering-, ekonomi-, IT-, nyanlända- och administrationsfrågor kommer att bli en avgörande faktor kring möjligheten att locka till oss framtidens ledare. Av skolinspektionens granskning att döma blir det viktigt att fortsätta arbetet med att säkerställa att cheferna inom förvaltningen får det administrativa stöd de önskar, detta för att möjliggöra ett starkt pedagogiskt ledarskap på alla nivåer. Många lokalprojekt gör att fokus flyttas från ordinarie verksamhet till byggnationer och fastighetsprojekt. Detta i kombination med att verksamheten växer leder till att fler chefer behöver anställas.

1.2.6 Rekrytering av personal

Under de närmaste tre åren kommer omkring 30 personer inom barn- och utbildningsförvaltningens verksamhetsområde att gå i pension. Dessa personer finns inom hela förvaltningens verksamhetsområde från förskola till vuxenutbildning, pedagoger och chefer.

Behovet av fler förskoleplatser innebär ett större behov av förskollärare. Forskning visar att det viktigaste för en god kvalitet i förskolan är personalens utbildning och kompetens. Även barnskötare kommer att

behöva rekryteras i framtiden. Arbetsättet behöver utvecklas för kunna rekrytera förskollärare och lärare i framtiden. Det kan röra sig om att utbilda fler VFU(verksamhetsförslag utbildning) handledare, upprätta övningsförskolor/skolor så att fler studenter knyts till Arboga. Även icke högskoleutbildad personal i förskolan behöver stöd och utveckling.

Skolverket har utkommit med nya allmänna råd "Måluppfyllelsen i förskolan", i dessa framkommer att ett riktmärke för antal barn i en barngrupp i förskolan sätts till 6-12 för barn i åldern 1-3 år respektive 9-15 för barn i åldern 4-5 år. Fler barn i förskolan i kombination med de nya allmänna råden skapar stora behov av fler anställda och nya lokaler. Med mindre barngrupper möjliggörs förutsättningarna för att utveckla kvalitén och systematiskt kvalitetsarbete. Tillgång till en förskola av hög kvalitet kan bidra till att minska barns psykiska ohälsa och sociala problem.

För grund- och grundsärskolans verksamhet ser behovet av lärare ut att vara störst inom följande områden;

- Matematik
- Naturorienterande ämnen
- Moderna språk
- Svenska som andra språk

Inom gymnasiet så är det svårast att rekrytera yrkeslärare. Pensionsavgångar i närtid finns inom t ex industritekniska programmet. Om oförutsedda avgångar sker på de andra utbildningarna är prognosen att det är mycket svårt att få tag i dessa kompetenser.

För vuxenutbildningen så är det framförallt lärare i svenska som andraspråk som saknas.

1.3 Verksamhetsförändringar

De verksamhetsförändringar som planeras är knutna till de av kommunfullmäktige antagna målen. Kommunfullmäktige har i sitt dokument: "STRATEGISK OCH EKONOMISK PLAN 2018-2020", angett en rad mål vilka berör barn- och utbildningsnämndens ansvarsområden. Arboga kommuns vision fram till år 2030 är *Arboga - plats för inspiration* vilket också är Arbogas varumärke.

- Arboga - plats för inspiration

Visionen fylls med de strategiska områdena och dess inriktningstext. De strategiska områdena utgör de områden som är viktigast för kommunen för att uppnå visionen.

Kommunfullmäktige kommer att besluta om följande strategiska områden 2018-2020

-
- Inspirerande livsmiljö
 - Inspirerande livslångt lärande
 - Inspirerande arbete
 - Inspirerande organisation

Med anledning av det stora antalet nyanlända har barn- och utbildningsnämnden genomfört en del verksamhetsförändringar de senaste åren.

Inom de strategiska områdena finns 10 kommunövergripande mål och 24 mått för de kommande åren. För att veta om kommunen är på rätt väg mäts de kommunövergripande målen genom ett antal mått. De kommunövergripande målen och måtten ska tillsammans bidra till att visionen uppnås och varje nämnd ska arbeta inom sina verksamhetsområden för att de övergripande målen ska uppfyllas. Nämnden har förutom dessa mål och mått även egna. De kommunövergripande målen och nämndernas mål ska vara mätbara.

Nedan redovisas en översikt kring de kommunala målen, därefter en mer utförlig redovisning av målområde "Inspirerande livslångt lärande" samt nämndens mål.

Översikt kommunala mål 2018-2020

Strategiska områden	Kommunfullmäktiges mål	Mätningar
Inspirerande livsmiljö	1. Arboga växer och utvecklas	<ul style="list-style-type: none"> Befolkningsutveckling Nybyggnation av bostäder Försäljningsindex
	2. Arboga är tryggt och säkert	<ul style="list-style-type: none"> Upplevd trygghet Anmälda våldsbrott
	3. Arboga är inkluderande och tillgängligt	<ul style="list-style-type: none"> Upplevt inflytande Fritidsmöjligheter Valdeltagande
	4. Arboga är ekologiskt hållbart	<ul style="list-style-type: none"> Energianvändning Ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter Nöjdhet med utbud av kollektivtrafik
Inspirerande livslångt lärande	5. Arboga inspirerar till livslångt lärande	<ul style="list-style-type: none"> Nationella prov åk 3 Behöriga elever till något nationellt program Utbildningsmöjligheter
Inspirerande arbete	6. Arboga har ett gott näringslivsklimat	<ul style="list-style-type: none"> Antal arbetstillfällen Lokalt företagsklimat
	7. I Arboga finns goda möjligheter till arbete	<ul style="list-style-type: none"> Arbetsmarknadsstatistik (totalt, utrikesfödda, unga vuxna 18-24) Antal tåg till och från Arboga
Inspirerande organisation	8. Arboga kommun ger ett gott bemötande och god service	<ul style="list-style-type: none"> Bemötande och tillgänglighet
	9. Arboga kommun är en attraktiv arbetsgivare	<ul style="list-style-type: none"> Medarbetarnas nöjdhet med inflytandet Hållbart medarbetarengagemang Frisknärvaro
	10. Arboga kommun har god ekonomisk hushållning	<ul style="list-style-type: none"> Resultat Soliditet

2 Kommunfullmäktiges strategiska område inspirerande livslångt lärande

Trygghet, delaktighet, kreativitet och kompetens är ledord för Arbogas förskolor, fritidshem och skolor. Alla barn och elever blir sedda och får uppmärksamhet. Arboga ska ligga i framkant både gällande kvalitet och arbetsmiljö.

Arbogas skolor inspirerar till nyfikenhet och lust att lära. Kompetenta lärare och ett bra ledarskap på alla nivåer bidrar till en god lärmiljö där eleverna utmanas, utvecklas och lyckas utifrån egna förutsättningar. Mötet, samspelet och dialogen mellan pedagog, barn, elev och föräldrar genomsvyr hela skoltiden.

Arbogas skolor håller hög kvalitet och det goda samarbetet med näringslivet utvecklas ständigt. Det ger barn och elever goda kunskaper och bra förutsättningar att gå vidare till högre studier eller arbete efter avslutade utbildningar.

Vuxenutbildningen bidrar till det livslånga lärandet och ger alla en ny chans. Det ska finnas goda möjligheter att läsa allt från grundläggande vuxenutbildning till universitetsstudier på distans.

Kommunfullmäktiges mål 5:

Mål 5. Arboga inspirerar till livslångt lärande

Vårt samhälle står i ständig förändring och utifrån dess framtida behov av kompetenser så behöver perspektivet vara ett livslångt lärande. För att möta det livslånga lärandet pågår flera satsningar inom Arboga kommun.

Mätning 5.1. Nationella prov i årskurs 3

Andel elever i årskurs 3 som i de nationella proven nått kravnivån för samtliga delprov i svenska och matematik, Skolverket (Siris), årligen.

Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Jämförelse med andra
81 %	86 %	82 %	82 %	2016: 82 %

Mätning 5.2. Behöriga elever till nationellt program på gymnasiet

Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet, Skolverket (KKiK).

Utfall 2015	Utfall 2016	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Jämförelse med andra
92 %	86 %	89 %	89 %	2016: 86 %

Mätning 5.3 Utbildningsmöjligheter

Betygsindex om hur medborgarna upplever tillgången till utbildningsmöjligheter, medborgarundersökningen vartannat år.

Utfall 2013	Utfall 2015	Målvärde 2017	Målvärde 2018	Jämförelse med andra
62	66	66	Ingen mätning	2015: 59

Barn och utbildningsnämndens mål 2018-2020

Mål: Fler elever når de högre målen i alla ämnen.

Mått: Andel elever som når de högre målen i alla ämnen i grundskolans årskurs 3, 6, 9, grundsärskolan årskurs 6 och 9 samt andel elever som får slutbetyg i gymnasiets årskurs 3.

Mål: Den förebyggande elevhälsan ska stärkas.

Mått: Minst fyra hälsobesök från förskoleklass till gymnasiet, samt ett hälsosamtal med kurator i årskurs 7 och ett i gymnasiets årskurs 2. Målet utvärderas 2017.

Mål: Satsning på ny teknik i våra förskolor och skolor. Fiberanslutning eller motsvarande finns på alla enheter.

Mått: DigiLär-konceptet fortsätter. Digitaliseringen av klassrummen fortsätter med 3 klassrum per år. Andelen personal som använder ny teknik ökar.

3 Drift- och investeringsbudget

Konsekvenser av 1,5 % ramreducering

Respektive nämnd har fått i uppdrag att beskriva konsekvenserna av en ramreducering om 1,5 %. För barn- och utbildningsnämnden innebär det - 4,7 mkr

Enligt uppdrag från den politiska ledningen ska inte verksamhet tas bort utan istället ska besparing ske genom den s.k. "osthyvelsprincipen".

Nedanstående är förvaltningens besparingar. Arbetet har ägt rum i ledningsgrupp samt med samtliga chefer i förvaltningen. Ett mycket omfattande arbete har lagts ner för att få ihop denna ramreducering.

Principen för besparingen har baserats på:

- Vad är möjligt att spara på under 2018
- Vad är minst kännbart
- Förvaltningen anser att besparingen till större del ska ske inom den frivilliga verksamheten och inte den obligatoriska.

Barn och utbildningsförvaltningen

Efter en omorganisation består förvaltningen numera av fyra verksamhetschefer istället för fem. Det innebär en besparing på 714 tkr årligen from 2018.

Konsekvensen av detta är att fler uppgifter ska fördelas på färre personer. Stödet till förvaltningens chefer och medarbetare minskar.

Förskolan

Tillsyn på obekväm arbetstid: 243 tkr

I dag finns det inget politiskt beslut att bedriva barnomsorg på obekväm arbetstid. Dessa medel kan läggas till ramreduceringen.

Konsekvenser:

Ingen barnomsorg på obekväm arbetstid införs under 2018

Grund- och grundsärskolan

Organisationen kring nyanländas mottagande förändras. Globen på Stureskolan försvinner då antalet elever där är lågt(3st). Tjänsten som ansvarig lärare i Globen tas bort.

Besparing 596 tkr

Konsekvenser

Elever som skulle ha gått på Stureskolans Globen kommer istället att få sin skolgång på Gäddgårdsskolans mottagningsgrupp.

Gymnasieskolan

De interkommunala affärerna har under de senaste åren gått bra. Budget ändras avseende intäkter och utgifter.

Besparing 1 600 tkr.

En nedläggning av industriprogrammets CNC-utbildning med lärare motsvarar en besparing om ca 646 tkr.

Återanställning inom Brottningsgymnasiet sker inte fullt ut, utan skolan anställer bara 50 % vilket motsvarar en besparing på ca 250 tkr.

Gymnasiet drar ner på driftbudget med 100 tkr.

Konsekvenserna av detta blir att delar av utbildningsutbudet vid Vasagymnasiet läggs i "malpåse".

Besparing 2 596 tkr.

Vuxenutbildningen

Större grupper inom SFI, svenska för invandrare och GRUV grundläggande vuxenutbildning. En lärare tas bort, samt en lokal sägs upp.

Konsekvenserna av detta blir större elevgrupper under 2018.

Besparing 530 tkr personal

Totalt 4 679 tkr.

Driftbudget (tkr)	2017	2018
Politisk verksamhet	1 599	1 599
Administration	2 079	1 581
Förskola	77 936	77 693
Fritidshem	12 431	12 431
Förskoleklass	8 560	8 560
Grundskola	137 847	137 251
Grundsärskola	7 850	7 850
Gymnasieskola	68 185	65 373
Elevhem	774	774
Gymnasiesärskola	6 994	6 994
Vuxenutbildningen	14 033	13 503
Familjepedagogverksamhet	59	59
Ungdomskontakten	578	578
Oförutsett	-12 783	-12 783
Netto nämnd	0	0
Summa	326 142	321 463

-4 679

Investeringsbudget

Barn - och utbildningsnämnden förfogar under år 2018 över en investeringsbudget på 1 000 tkr. Nämnden äskade 4 150 tkr för budgetåret 2018. Medlen fördelas mellan verksamheterna enligt nedanstående tabell.

Investeringsbudget(tkr)	2016	2017	2018
Förskola	800	650	300
Fritidshem			
Förskoleklass			
Grundskola	1050	800	500
Grundsärskola			
Gymnasieskola	800	400	100
Vuxenutbildning	290	150	100
SUMMA	2 940	2000	1000

5 Verksamhetsmåt/ nyckeltal

Nyckeltal	2015	2016
Förskola: Antal barn/årsarbetare	5,0	5,5
Fritidshem: Antal barn/årsarbetare	22,8	23,1
Grundskola: andel behöriga till gymnasiet	89,9%	86%
Gymnasiet: andel med slutbetyg	94%	96%

Nettokostnad per barn/elev kr	2015	2016
Förskola	108 964	106 920
Fritidshem	27 402	26 353
Förskoleklass	62 121	59 347
Grundskola	91 334	92 060
Gymnasieskola	118 378	121 579